

Itä-Karjalan kauppakoulukoti Kuopiossa

Itä-Karjalan kauppakoulukoti Kuopiossa oli yksi sota-aikana karjalaisia nuoria varten perustettu asuntola. Vastavanlaisia oli muitakin, mm. tietävästi Toijalassa, ja niistä tunnetuin on Nurmijärvellä sijainnut Väinölä. Niitä ylläpiti ja rahoitti Karjala-Kerhojen Keskusliitto. Merkittävänä taustavoimana oli loviisalainen laivanvarustaja, ev. **R. Nordström**. Kuopion koulukodin kuluista Nordström maksoi puolet.

Seuraavat hatjiedot perustuvat Kuopion koulukodista takavarikoituihin asiakirjoihin (vain tilikirja ja kaksi kansiota tositteita), joita säilytetään nykyisin Kansallisarkistossa. Niiden pohjalta on sangen työlästä hahmottaa koulukodin toimintaa, mutta jotakin asiapapereista sentään selviää.

Kuopion kauppakoulukoti aloitti tammikuussa 1942 ja oli toiminnassa vuoden 1945 loppuun saakka. Se toimi 3 huoneen ja keittiön vuokratiloissa, joiden vuokra oli 2 000 markkaa kuukaudessa. Vuokran maksoi Karjala-Kerhojen Keskusliiton nimissä johtaja **Probus Rahikainen**. Hän oli myös koulukodin isännöitsijä.

Koulukodin emännöitsijänä oli neiti **Impi Turkki** syyskuun 1. päivästä 1942 tammikuun loppuun 1945. Pr. Rahikaisen allekirjoittaman työtodistuksen mukaan Impi Turkki oli osoittanut hyvää käytöstä, suorittanut annetut tehtävät huolella ja pitänyt hyvää kuria koulukodissa. Palkkaa hän sai 1 000 markkaa kuukaudessa. Koulukodin kirjanpitäjänä oli pääosan ajasta **Aili Hällström**.

Oppilaina 1. kurssilla, joka alkoi tammikuussa 1942, olivat ainakin seuraavat: **Klaudia Patrakejeva** (myöh. Reinikainen) Aunuksesta, **Taimi Huotarinen** Vienasta, **Aili Lähdekunnas** (asuu nyk. Muoniossa) Vienasta, **Sanna Ahtonen** Vienasta, **Niilo Miinin** (vepsäläinen) sekä yksi Petsamon koltta.

2. kurssilla, joka alkoi tammikuussa 1944, opiskelivat seuraavat: **Elma Hartikka** Vienasta, **Marusja Nikolajevski** Aunuksesta, **Kerttu Björn** Inkeristä, **A. Lasarev** Aunuksesta, **Sirkka Lahelma** Vienasta (Aleksi Lahelman sisko), **Paa-vo Rahikainen** Vienasta (kävi iltakoulua ja oli työssä Saikko-Oy:ssä), **Simo Jermolajev** Aunuksesta (myöh. kangastukukauppiaina Lahdessa), **Ida Saikoff** Veitsiluodosta, **Anja**

Hallamaa Kemistä, **Helvi Inkinen** Impilahdelta, **Laina Sinisalo** Aunuksesta ja **Maiju Pajulampi** Kemistä. – Edellä mainituista Björn ja Jermolajev kävivät kauppaopistoa, muut kauppakoulua.

Ylläluetelluista 2. kurssin oppilaista neljä ensimmäistä palasi valvontakomission painostuksesta takaisin Neuvostoliittoon. Simo Jermolajev, joka oli tullut Kuopioon Ville Timosen (hoiti Itä-Karjalan kouluasioita sotilashallinnossa) kehotuksesta, oli myös vähällä joutui valvontakomission ja Valpon kynsiin, mutta selviytyi menemällä useaan oteeseen ”maan alle”.

Simon kertoman mukaan koulukodissa oli melko ahdasta, pienessä huoneessa saattoi olla kolmekin poikaa. Aamulla juotiin teetä, joskus oli myös puuro, päivällä ruokatunnin aikaan oli esim. kalaruokaa ja puuroa ja lopuksi illalla teetä ja voileipää.

Tilikirjan mukaan Kuopion koulukodin kokonaismenot vuonna 1944 olivat 22 536 ja kokonaistulot 13 880 markkaa. Erotukseksi jää – 8 655 markkaa. Vastaavat luvut vuodelta 1945 olivat: menot 23 178, tulot 19 227 ja erotus – 3 950 markkaa. Menopuolen suurimmat erät olivat polttopuu, sähkö ja ruoka. Esim. kevätlukukaudella 1944, kun oppilaita oli yhdeksän, menot tekivät oppilasta kohti laskettuna 5 581 markkaa. Karjala-kerhojen Keskusliitto maksoi neljän oppilaan kustannukset, eversti Nordström sponsoroi neljää oppilasta ja Kuopion kauppaopiston rehtori Y. Tuomikosken osalla oli yksi oppilas. Näistä rahasummista sekä joidenkin oppilaiden itse suorittamista maksuista nähtävästi koostuu tilinpäätöksen tulo-
puoli.

Kirjanpitäjä Hällströmin laskelmien mukaan menot oppilasta kohti vuorokaudessa olivat seuraavat: ruoka 16 mk 55 p, koulutarvikkeet 4 mk 75 p, valo ja lämpö 15 mk 48 p, sekalaiset 1mk 17 p ja emännöitsijästä 4 markkaa 76 penniä.

Kuopion kauppakoulukodin takavarikoituissa papereissa on runsaasti tositteita, laskuja ja tilauskuitteja. Selvästi on pääteltävissä, että ennen Valpon miesten tuloa tärkeimmät paperit oli tuhottu tai siirretty muualle. Näin meneteltiin myös Karjala-Kerhoissa. Aikaahan oli, sillä kun AKS ja IKL alajär-

jestöineen lakkautettiin jo 23.9.1944, niin Karjala-Kerhojen Keskusliitolle kellot soivat vasta seuraavana vuonna.

Savolan kirjakaupasta ostettiin 29.2.1944 päivätyin laskun mukaan ruotsin kielen alkeiskirja, saksan kielioppi, kauppalaskennon ja yleisen tavaraopin oppikirjat, muutamia kuuksia myöhemmin kuusi vahakantista vihkoa, kyniä, kynänteriä ja mustetta, Forsmannin Kirjapidon opas, kirjanpitovihkoja sekä kymmenen arkkia konseptipaperia.

Apteekkiinkin oli asiaa kevättalvella; liekö talviflunssat olleet siihenkin aikaan liikkeellä. Kuopion Uudesta apteekista hankittiin pullo Astrosan yskänlääkettä, Hota pulveria, jonka

varttuneimmat lukijat varmaan hyvin muistavat, sekä lisäksi influenssapulveria.

Helmikuun alussa koulukodille saapui Kuopion rautatieasemalle lähetys Vaasasta. Siinä oli 16 kiloa suolasilakkaa, jonka Vaasanseudun kalaosuuskunta toimitti saamansa tilauksen mukaan. Kun maanviljelijä E. Voutilaiselta ostettiin samassa kuussa vielä neljä hehtoa perunoita hintaan 680 markkaa, niin ruokapuoli oli turvattu keväeseen saakka. Sota-aikaa kun elettiin, oli ikkunat pimennettävä; tätä tarkoitusta varten Kallan kirjakaupasta ostettiin kymmenen metriä pimennyspaperia helmikuussa 1944.

(kokosi)

SAKARI VUORISTO

KOTKAN KAUPUNGINTEATTERI

Franz Léharin operetti

Jloinen Leski

Hanna Glawari - Anu Hälvä

Musiikin johto Ari Ismäälä / Ohjaus Reijo Paukku / Koreografia Reija Wäre
Orkesteri Kymi Sinfonietta
ENSI-ILTA PÄÄNÄYTTÄMÖLLÄ 16.9.

Furio Bordon

ILTARUSKO

Humoristinen ja liikuttava näytelmä
vanhenemisesta

Rooleissa Jarmo Tulonen,
Katri Nyquist ja Pekka Ketonen
Ohjaus Aleksander Anria
ENSI-ILTA STUDIOSSA 9.9.

Ryhmä- ja tilausmyynti puh. (05) 234 4170

Lippumyymälä puh. (05) 234 4199

LIPPUPISTE puh. 600 900 900

joka päivä klo 6-23, hinta 5,30 mk/min+pvm